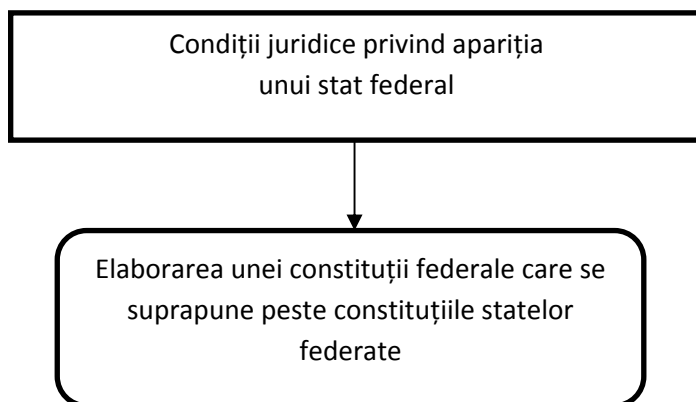
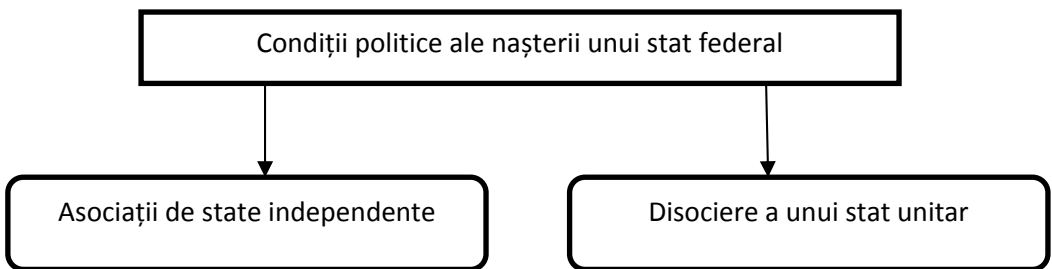
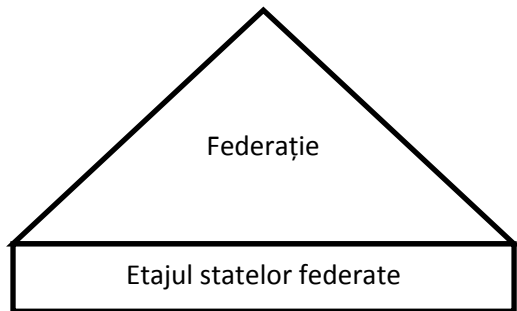
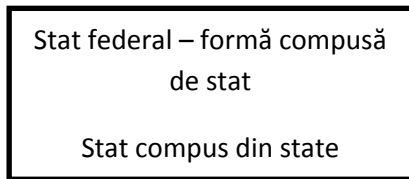

Cuprins

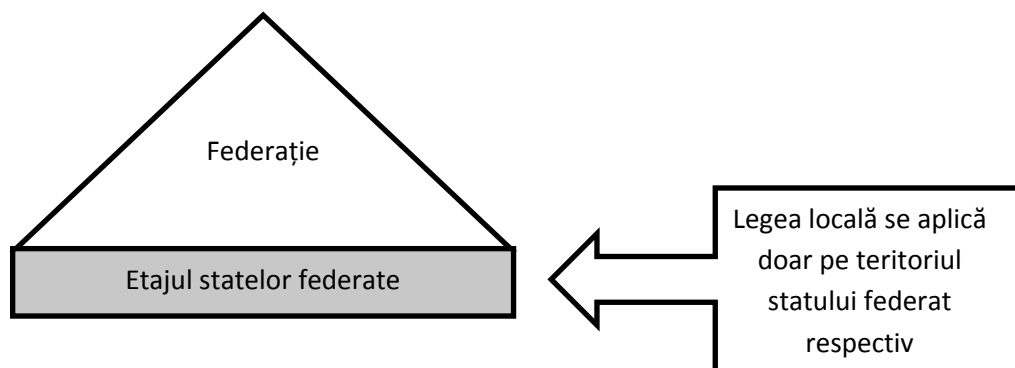
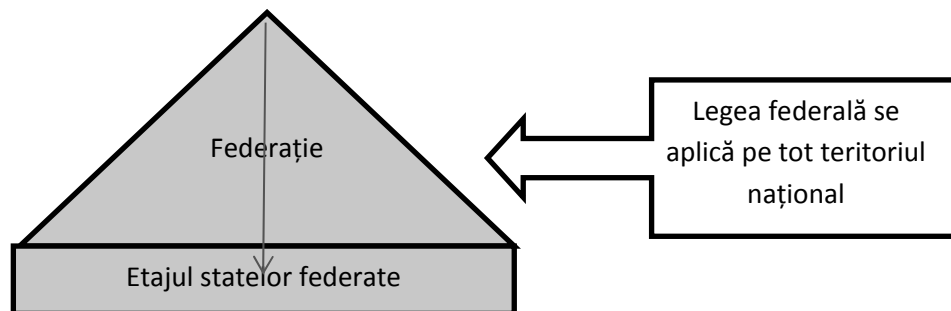
Cuvânt-înainte	7
Abrevieri	13
I. Introducere în dreptul constituțional. Noțiuni de bază: societate, stat, drept, politică și morală. Puterea politică și puterea de stat	15
II. Dreptul constituțional român.....	28
III. Teoria constituției	41
IV. Cetățenia română.....	70
V. Drepturile și libertățile fundamentale	95
VI. Organizarea statală a puterii.....	104
VII. Teoria statului.....	132
1. Definiția statului	132
2. Structura de stat.....	146
3. Diferitele forme de guvernământ.....	174
4. Democrația	176
5. Rolul suveranității în cadrul unei democrații.....	182
6. Democrația reprezentativă.....	193
7. Democrația semi-directă.....	199
VIII. Sistemul electoral. Desemnarea guvernanților: alegerile politice.....	215
Structura unei decizii a Curții Constituționale a României.....	237
Minispețe	240
Teste recapitulative	247
Răspunsuri.....	268
Exemple de subiecte teoretice, cu barem.....	270

Model orientativ de examen scris la drept constituțional.....	274
Anexă – Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.....	283
Listă referate	304
Bibliografie.....	306

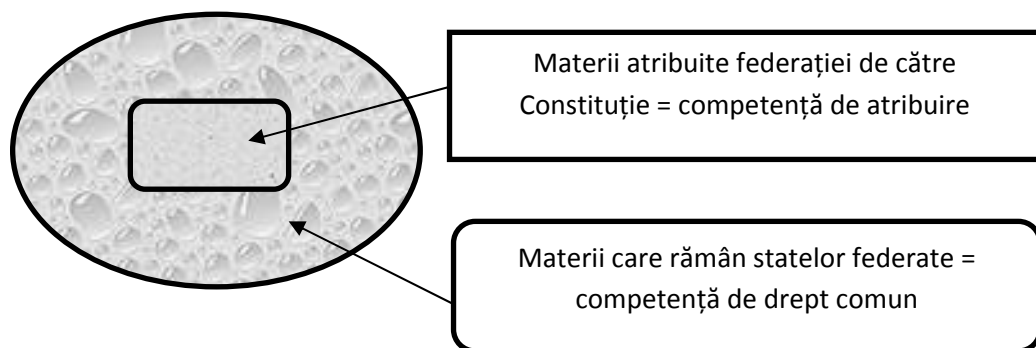
Statul federal

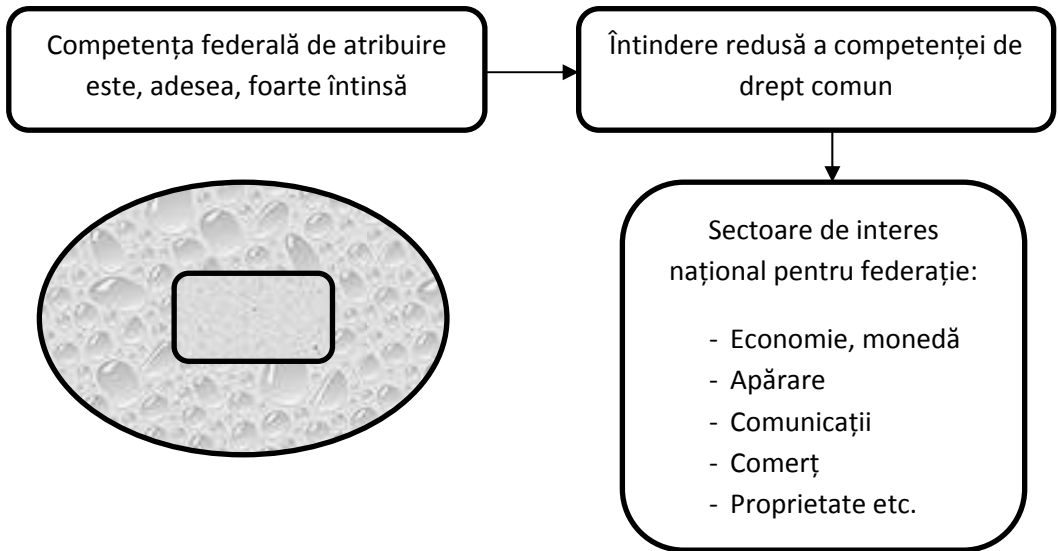
Puterea de a legifera

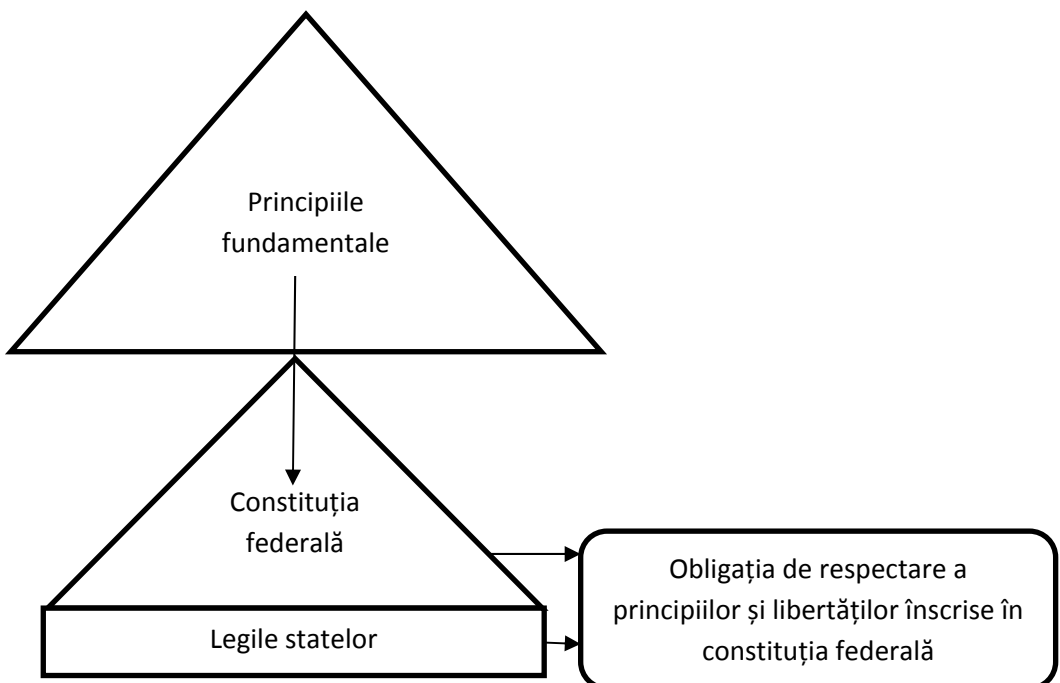
Principiul repartiției competenței legislative

Lista materiilor legislative federale

Suprapunerea etajelor statale

 Pentru a merge mai departe...

Distincția dintre statul federat și colectivitatea teritorială descentralizată

Statul federat și colectivitatea teritorială a unui stat ultra-regionalizat se aseamănă, în măsura în care ambele:

- se bucură de o largă autonomie financiară, administrativă și legislativă;
- pot să exercite numeroase competențe în legătură directă cu viața cotidiană a populației lor;
- sunt lipsite de suveranitate externă, adică de existența pe scena diplomatică internațională.

Dar există diferențe fundamentale între acestea, întrucât statul federat conservă:

- o constituție, o ordine juridică, o putere politică autonomă;
- suveranitatea internă și deci o competență de a-și determina competența, atribuțiile sale neputând fi modificate sau transferate, fără a fi în prealabil consultat;
- dreptul de participare (puterea legislativă și constituent federal) și de reprezentare specifică în cadrul parlamentului federal.

 Pentru a merge mai departe...

Confederația

Confederația este o asociație de state independente care, prin intermediul unui tratat, decid să exercite în comun anumite competențe, acestea fiind delegate în acest scop. Aceste organe de cooperare, numite dietă sau conferință, sunt compuse din reprezentanți desemnați de state și iau deciziile cu unanimitate de voturi. Confederația este deci puțin instituționalizată. Aceasta nu recurge decât la organe diplomatice care nu sunt abilitate să producă norme supranaționale.

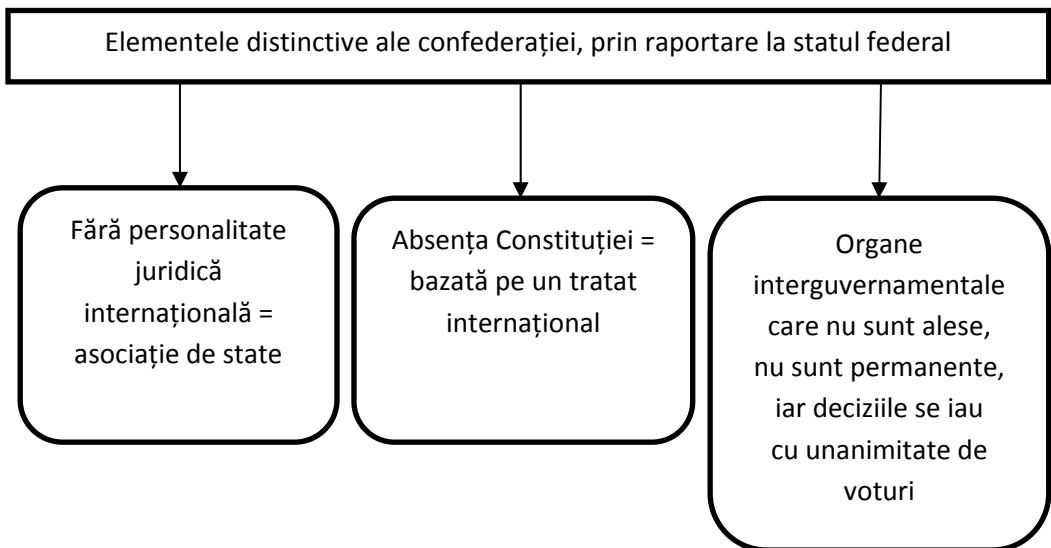
Confederația se deosebește de federație, întrucât:

- nu antrenează crearea unui nou stat suveran și nu implică o coexistență a două niveluri statale;

- aceasta rezultă dintr-un tratat, și nu dintr-o constituție;
- aceasta nu primește decât competențe limitate în anumite domenii, atunci când administrarea comună apare mai profitabilă participanților (de exemplu, sectorul industrial, economic sau militar);
- aceasta rămâne supusă logicii interguvernamentale (deciziile fiind luate în unanimitate).

Întâlnim puține exemple de confederație, având în vedere că această formă de alianță între state are, adesea, un caracter tranzitoriu. Aceasta apare, în special, ca o primă etapă pe calea federalismului.

Exemplu: Statele americane (Virginia, Pennsylvania, Connecticut ș.a.) s-au aliat într-o confederație în 1776, înainte de a se uni într-o federație în 1787. Același proces s-a petrecut cu Germania (1871) și Elveția (1848), care a conservat numele de „Confederația helvetică”. Există și un alt proces, invers, prin care un stat federal s-a transformat într-o confederație, în 1991, odată cu crearea Comunității Statelor Independente (după desființarea Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice).

Formele statului: competențe normative ale colectivităților componente

Statul Competențe	Stat unitar centralizat: competențele colectivităților teritoriale	Stat unitar descentralizat	Stat regional sau autonomic	Stat federal
Constituțională	NU	NU Statutul și, câteodată, existența colectivităților locale sunt fixate prin legea sau constituția națională.	NU Dar există statute constitutive care sunt aprobate de către stat.	DA Există constituții ale statelor componente (California, Virginia). Statele componente participă la revizuirea constituției federale.
Legislativă	NU	NU Legea este actul votat de parlamentul național.	DA	DA
Reglementară	NU Dar anumite autorități deconcentrate pot să dispună de o delegare a puterii reglementare, organizată fie direct de lege, fie de către	DA Exercițiul competenței reglementare este partajat între stat și alte colectivități. Autoritățile locale pot edicta acte	DA Partajată cu alte colectivități.	DA Competența executivului statului federat, dar și a executivului statului federal.

Statul Competențe	Stat unitar centralizat: competențele colectivităților teritoriale	Stat unitar descentralizat	Stat regional sau autonomic	Stat federal
	administrația centrală.	direct executorii, sub rezerva unui control de legalitate (și nu de oportunitate).		

 Pentru a merge mai departe...

Câteva exemple de state federale

A. O funcționare specială a federalismului: cazul Germaniei

Federalismul german este *cooperativ* – statul federal (Bund) și statele federate (landurile) dispun de competențe exclusive. Pentru Bund, este vorba de domeniul apărării, politica externă, acordarea cetățeniei, comerțul internațional etc. Pentru landuri, este vorba de domeniul educației, culturii și al organizării locale.

Între cele două niveluri mai există și competențe partajate (drept civil, drept penal, dreptul muncii), dar pe care landurile nu le pot folosi decât dacă statul federal nu înțelege să le folosească. Acest exemplu este reluat în cadrul Uniunii Europene.

Modelul german de federalism înclină balanța în favoarea statului federal.

B. Federalizarea prin disocierea unui stat unitar: cazul Belgiei

Belgia a apărut în calitate de stat independent și unitar în 1830. Ca stat federal, este rezultatul unui proces care a constat în transformarea comunităților lingvistice (walonă, flamandă și germanofonă), create în 1970, în regiuni în 1980. Statul a devenit federal în 1993 și este compus din 3 regiuni (Wallonia, Bruxelles, Flandra). Astăzi, doar regalitatea pare să mai fie liantul care protejează împotriva destrămării țării.

C. Federalismul ca un mijloc de a respecta diferențele culturale: cazul Canadei

Canada este un stat federal, având în vedere diversitatea sa, în special lingvistică (locuitorii din Québec sunt francofoni, în timp ce restul populației este anglofonă). Există două paliere ale puterii, unul la nivel central și altul la nivel provincial. Totuși, având în vedere istoria sa, Canada a fost o colonie britanică influențată, mai degrabă, de modelul englez decât de cel al Statelor Unite ale Americii. Este vorba de un exemplu de stat în care nivelul federal dispune de mai multe competențe juridice decât unitățile federate.

Diferite tipuri de state în lume

Exemple de state unitare	Arabia Saudită	Grecia	Polonia
	Bulgaria	Ungaria	Portugalia
	China	Irlanda	România
	Croația	Israel	Marea Britanie
	Danemarca	Japonia	Suedia
	Egipt	Luxembourg	Republica Cehă
	Finlanda	Maroc	Turcia
	Franța	Norvegia	
Exemple de state federale	Argentina	Canada	Mexic
	Australia	Emiratele Arabe Unite	Pakistan
	Austria	Etiopia	Rusia
	Belgia	Germania	Statele Unite ale Americii
	Brazilia	India	

Funcțiile statului

Prin funcții ale statului înțelegem, din punctul de vedere al dreptului constituțional, manifestările suveranității statului.

Cele trei funcții ale statului:

Funcția legislativă	Funcția de a edicta măsuri care se impun indivizilor și care modifică situația lor juridică, adică funcția de a adopta legi.
Funcția executivă	Funcția de a aplica legile și de a administra țara prin conducerea politicii (pe plan național și internațional).
Funcția jurisdicțională	Funcția de a soluționa litigiile care apar între indivizi.

Teme

1. Relevați asemănările și deosebirile dintre statul unitar descentralizat și statul federal.
2. Identificați dispozițiile din Constituția României prin care se stabilește forma de guvernământ.
3. Identificați dispozițiile din Constituția României prin care se stabilește structura de stat.
4. Analizați incidența conceptului de regiune europeană asupra dispozițiilor constituționale române.

Pentru a merge mai departe...

Evoluția contemporană a statului

Statul contemporan pare a fi într-un declin legat de mai mulți factori care au, adesea, legături între ei. Statul trebuie să suporte atacul piețelor financiare, constrângerile apartenenței la diverse organizații regionale (cum ar fi Uniunea Europeană) sau revendicările tot mai agresive ale regiunilor/unităților sale administrativ-teritoriale, în sensul sporirii competențelor lor.

Un stat prea slab riscă să favorizeze puterea unor grupuri financiare mai mult sau mai puțin legale, cum ar fi unele grupări de crimă organizată,

și poate genera un ultraliberalism care conduce spre o societate inegalitară, predispusă la revoluții. **Un stat prea puternic** nu este, de asemenea, viabil, pentru că, pe termen lung, conduce la încălcări ale drepturilor fundamentale care se pot dovedi insuportabile.

În democrațiile contemporane trebuie găsit un echilibru în ceea ce privește puterea statului, atât pe plan intern, cât și pe plan extern. Scopul trebuie să fie însă bunăstarea cetățenilor săi, cu respectarea drepturilor și libertăților fundamentale.

Unele caractere ale statului care reies din evoluția sa de-a lungul timpului

Statul absolut	▶ conducător care își justifică, de cele mai ori, legitimitatea prin voința divină ▶ absența separației puterilor ▶ populația este împărțită, în mod rigid, în clase sociale
Statul liberal	▶ stat burghez în care domină o clasă socială ▶ există stat de drept, puterile publice se supun legii ▶ redimensionarea misiunilor statului: ordine și siguranță ▶ recunoașterea drepturilor și libertăților individuale, printre care dreptul la inițiativă economică și la proprietate
Statul liberal-democratic	▶ stat în care există mai multe clase sociale ▶ recunoașterea drepturilor politice tuturor cetățenilor majori ▶ evoluția principiului legalității către apariția principiului constituționalității ▶ afirmarea principiului democratic al suveranității populare/naționale ▶ clasele mai sărace sunt totuși defavorizate
Statul social	▶ economia este mixtă (atât inițiativă publică, cât și privată)

	▶ exercițiul drepturilor economice ține cont de necesitățile sociale ▶ protecția muncii și existența asigurărilor sociale
Statul totalitar	▶ concentrarea puterilor în mâinile unei singure persoane ▶ rolul central al partidului unic ▶ drepturile sunt apărute doar dacă sunt compatibile cu interesele statale ▶ corporatism
Statul socialist	▶ conducerea exclusivă a statului de către partidul comunist ▶ dreptul este subordonat edificării socialismului ▶ colectivizarea forțată a mijloacelor de producție
Statul confesional	▶ suprapunerea sferei religioase cu cea civilă ▶ recunoașterea valorii juridice a prece- dentelor religioase

Statul și comunitatea internațională – organizațiile internaționale

Statele se pot asocia prin semnarea unor tratate internaționale, formând organizații internaționale cu un grad mai mare sau mai mic de integrare. Acestea din urmă sunt dotate cu statute și organe proprii care urmăresc interesele tuturor statelor membre.

Tip de organizație	<i>Constituite în baza unui statut propriu</i>	▶ organizații internaționale guvernative (state) ▶ organizații internaționale neguvernative – formate din indivizi și asociații ale acestora din diverse state care se înțeleg să își coordoneze activitatea la nivel internațional
---------------------------	---	--